

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (esimene koda)

3. oktoober 2019*

Avalik teenistus – Ametnikud – Personalieeskirjade artikkel 24 – Abitaotlus – Personalieeskirjade artikkel 12a – Psühholoogiline ahistamine – Abistamiskohustuse ulatus – Eemaldamiseede – Haldusmenetluse kestus – Vastutus – Mittevaraline kahju

Kohtuasjas T-730/18,

DQ ja teised hagejad, kelle nimed on esitatud lisas, esindaja: *avocate* Casado García-Hirschfeld,¹

hagejad,

versus

Euroopa Parlament, esindajad: E. Taneva ja T. Lazian,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 270 alusel esitatud nõue mõista välja hüvitis kahju eest, mis tekkis hagejatel väidetavalt eeskätt nende ülemuse poolset psühholoogilist ahistamist puudutanud abitaotluse sobimatul moel menetlemise tõttu,

ÜLDKOHUS (esimene koda),

koosseisus: V. Valančius presidendi ülesannetes, kohtunikud P. Nihoul ja J. Svingens (ettekandja),

kohtusekretär: E. Coulon,

on teinud järgmise

otsuse

I. Vaidluse asjaolud

- 1 DQ ja teised hagejad, kelle nimed on loetletud lisas, on Euroopa Parlamendi ametnikud, kes töötavad [konfidentsiaalne]² peadirektoraadi (edaspidi „peadirektoraadi“) [konfidentsiaalne] direktoraadi [konfidentsiaalne] osakonnas (edaspidi „osakond“).

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

1 Teiste hagejate loetelu on lisatud versioonile, mis edastatakse ainult menetluspooltele.

2 Konfidentsiaalsed andmed kustutatud.

- 2 Hagejad ning kaks nende kolleegi teavitasid 2013. aastal [*konfidentsiaalne*] direktoraadi direktorit (edaspidi „direktor“) ning peadirektoraadi peadirektorit (edaspidi „peadirektor“), kes olid osakonnajuhataja (edaspidi „osakonnajuhataja“) ülemused, viimase sobimatust käitumisest.
- 3 Konkreetselt palusid hagejad ja kaks nende kolleegi, olles mures oma ülemuse tervise ning osakonnasisese koostöö ja professionaalsuse pärast, peadirektorile adresseeritud 11. novembri 2013. aasta kirjas edasi lükata keeleksam, millel osakonnajuhataja oleks pidanud osalema (edaspidi „11. novembri 2013. aasta kiri“). Nende väitel oli osakonnajuhataja eksamikomisjoni liikmeid ähvardanud tagajärgedega juhul, kui peaks olema võimalus, et ta eksamit ei soorita. Konkreetselt oli osakonnajuhataja ähvardanud eksami mittesooritamise korral endalt elu võtta või teisi karistama hakata. Samuti viitasid hagejad ning kaks nende kolleegi 11. novembri 2013. aasta kirjas asjaolule, et ühes hiljem direktorile edastatud kirjas oli üks meditsiiniteenistuse meditsiinitöötaja teinud kokkuvõtte erinevatest osakonnajuhataja käitumisaktidest, mida mõned selle osakonna töötajad olid 2013. aasta oktoobris meditsiiniteenistust külastades ühtelangevalt kirjeldanud. Sel moel avaldasid hagejad peadirektorile tõsist muret osakonnajuhataja tööalase ja sotsiaalse käitumise pärast.
- 4 Peadirektor teatas hagejatele 18. novembri 2013. aasta elektronkirjas, et palus direktoril esiteks peadirektoraadi-siseselt uurida neid asjaolusid, millest hagejad teda teavitasid, ning teiseks teatada osakonnajuhatajale, et keeleksam, millel ta osalema pidi, lükkub edasi.
- 5 Hagejad palusid 5. detsembri 2013. aasta elektronkirjas direktoril lõpetada osakonna töötajate üksikhaaval küsitlemine ning käsitada nende avaldust kollektiivse avaldusena, mis eeldab nendega kohtumist grupis. Vastuseks selgitas direktor, et tema kogemuse kohaselt saavad osakonna töötajad otsekohelemalt rääkida pigem eravestluses kui grupis toimival kohtumisel ning seetõttu eelistas ta individuaalseid vestlusi. Leides, et ta oli individuaalselt peetud vestluste pinnalt saanud olukorrast õige pildi, teatas ta hagejatele, avaldades kahetsust, et teda neist osakonnasiseste suhetega seotud probleemidest varem ei teavitatud, et kõigi osakonna töötajate koosolek oleks selles staadiumis ennatlik ning ta ei kavatse sellist koosolekut kokku kutsuda enne, kui õhkkond on selleks sobivam.

A. Abitaotlus ja ametisse nimetava asutuse võetud meetmed

- 6 Hagejad ja kaks nende kolleegi esitasid advokaadi vahendusel 24. jaanuaril 2014 Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad“) artikli 90 lõike 1 alusel abitaotluse personalieeskirjade artikli 24 tähenduses, mis puudutas personalieeskirjade artikliga 12a vastuolus olevat psühholoogilist ja seksuaalset ahistamist osakonnajuhataja poolt (edaspidi „abitaotlus“), kusjuures nad esitasid selle parlamendi peasekretärile, kes koos personali peadirektoraadi peadirektoriga vastutab selles institutsioonis selliste abitaotluste menetlemise eest.
- 7 Abitaotluses palusid hagejad ja nende kaks kolleegi peasekretäril kõrvaldada osakonnajuhataja viivitamata ametist vastavalt personalieeskirjade IX lisa artiklile 23, peatada nende 2013. aasta tööülesannete täitmist puudutava hindamisaruande koostamise menetlus (edaspidi „2014. aasta hindamine“), algatada haldusuurimine ning hüvitada nende esindaja kulud.
- 8 Hagejad ja kaks nende kolleegi avaldasid 28. jaanuaril 2014 parlamendi personalihalduse direktorile, et nad kardavad abitaotluse esitamise tõttu järgmiseks päevaks kavandatud koosolekut, kus osaleb ka osakonnajuhataja. Sama päeva elektronkirjas teatati neile, et sellest teenistuse koosolekust võtavad osa kaks „peadirektoraadist saadetud“ isikut.
- 9 Hagejad avastasid üllatusega, et need kaks isikut olid direktor, kuigi teda oli abitaotluses nimeliselt nimetatud, ning peadirektori õigusnõunik, kuigi tedagi oli abitaotluses nimetatud.

- 10 Hagejate väitel tegi direktor 29. jaanuaril 2014 toimunud koosolekul pärast osakonnajuhataja lahkumist ning olles eelnevalt kiitnud tema tööalaseid teeneid, juttu abitaotluse esitamisest, märkides siiski, et ei ole kursis selle sisuga, ning paludes hagejatel temaga avameelselt rääkida. Nimelt olevat ta neile öelnud: „Open your hearts and tell me what is on your liver“ („Olge avameelsed ja öelge, mis teil südamel on“). Samuti olevat ta teinud hagejatele ettepaneku pöörduda töökohal ahistamise ja selle ärahoidmisega tegeleva nõuandekomitee poole. Hagejad olevat direktorilt küsinud, kas tegemist on ametliku vestlusega, kuna sellisel juhul oleksid nad taotlenud, et selle juures viibiks nende esindaja, kes oli väljaspool koosolekuruumi. Direktor olevat vastanud, et tegemist on asutusesisese koosolekuga, mis välistab esindaja osalemise. Hagis märgivad hagejad, et nemad tajusid seda kohtumist direktoriga järjekordse heidutamiskatsena, nende ühtsuse ebaausa proovile panemise ning inimväarikuse alandamisena.
- 11 Hagejate esindaja esitas 10. veebruari 2014. aasta kirjaga kaebuse abitaotluse menetlemise peale, viidates 29. jaanuari 2014 koosolekule, kus direktor olevat teinud sobimatuid avaldusi ning ühele kaks päeva hiljem osakonnajuhataja ja ühe keeleksamikomisjoni liikme vahel toimunud kohtumisele. Seejuures kordas ta vajadust algatada haldusuurimine ja võtta kiiresti ennetavad meetmed.
- 12 Personali peadirektoraadi peadirektor teatas hagejatele 17. veebruari 2014. aasta kirjas ajutistest meetmetest, mille parlamendi ametisse nimetav asutus oli abitaotluse alusel võtnud. Ametisse nimetav asutus oli otsustanud panna osakonna juhtimise ülesanded ühe teise osakonna juhatajale ja teatanud, et määras hagejate 2014. aasta hindamise esimeseks hindajaks osakonnajuhataja asemel ühe teise isiku ning viimaks, et ta algatab haldusuurimise nii kiiresti kui võimalik.
- 13 Direktor teatas 4. märtsil 2014 hagejatele, et peadirektor otsustas ta määrata nende esimeseks hindajaks, samas kui teise hindaja rolli pidi täitma üks teine direktor.
- 14 Hagejatele teatati 11. aprillil 2014 osakonda puudutava haldusuurimise algatamisest ning nende kutsumisest sama aasta 15. aprillile kavandatud ärakuulamisele.
- 15 Hagejad esitasid 21. mail 2014 personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel kaebuse ametisse nimetava asutuse otsuse peale määrata 2014. aasta hindamisel nende esimeseks hindajaks direktor, taotledes samas selle hindamise edasi lükkamist, osakonnajuhataja ametist kõrvaldamist ning meetmete võtmist, et tagada nende ohutus töökohas ja nende abitaotluse menetlemise konfidentsiaalsus.
- 16 Avaliku Teenistuse Kohtu kantseleisse 22. mail 2014 saabunud ja numbri F-49/14 all registreeritud hagiavalduses palusid hagejad ja üks nende kahest kolleegist, et nimetatud kohus tühistaks ametisse nimetava asutuse otsuse, millega nende direktor määrati nende esimeseks hindajaks, lükkaks 2014. aasta hindamise edasi ning kõrvaldaks osakonnajuhataja ametist.
- 17 Avaliku Teenistuse Kohtu president jättis 12. juuni 2014. aasta kohtumäärusega DQ jt vs. parlament (F-49/14 R, EU:F:2014:159) rahuldamata ajutiste meetmete kohaldamise taotluse, mille hagejad ja üks nende kahest kolleegist olid esitanud eraldiseisvas menetluskohas.
- 18 Parlament tegi 2. juunil 2014 hagejatele teatavaks abitaotluse osas võetud lõplikud seisukohad. Neid seisukohti oli kolm: esiteks võeti osakonnajuhataja suhtes eelmaldamismeetmed ning osakonna töötajate juhtimine anti üle ühele teisele osakonnajuhatajale; teiseks määrati hagejate 2014. aasta hindamise esimeseks hindajaks osakonnajuhataja asemel direktor ning kolmandaks algatati osakonnajuhataja suhtes personalieeskirjade artikli 86 alusel distsiplinaarmenetlus.
- 19 Parlamendi peasekretär teatas 3. juuni 2014. aasta kirjas peadirektorile, et tema hinnangul on 2014. aasta hindamise läbiviimine hea halduse põhimõtet järgides muutunud keeruliseks ning et ta otsustas selle hindamise kogu osakonna osas ajutiselt edasi lükata kuni tasakaalustatud lahenduseni jõudmiseni ehk konkreetselt kuni ajani, mil ametisse nimetav asutus on suuteline rahulikult otsuse tegema.

- 20 Ametisse nimetava asutuse ülesannetes tegutsenud peasekretär jättis 26. septembril 2014 rahuldamata 21. mai 2014. aasta kaebuse, leides, et see oli ametisse nimetava asutuse ajutisi meetmeid puudutavas osas ennatlik ning muus osas põhjendamatu.
- 21 Üldkohtu kantseleisse 20. novembril 2014 saabunud kirjas teatasid hagejad ning üks nende kahest kolleegist Üldkohtule, et loobuvad hagist kohtuasjas F-49/14 peamiselt seetõttu, et parlament nõustus võtma „ajutised meetmed, millest ta teatas [oma] 2. ja 3. juuni 2014. aasta kirjades“.
- 22 Avaliku Teenistuse Kohus kustutas 12. jaanuari 2015. aasta kohtumäärusega DQ jt vs. parlament (F-49/14, EU:F:2015:1) kohtuasja F-49/14 registrist, otsustades jätta parlamendi kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja hagejate ja nende kahest kolleegist ühe kohtukulud, eeskätt seetõttu, et kuna parlament ei astunud konkreetseid ja tulemuslikke samme osakonnajuhataja ametist kõrvaldamiseks ja/või 2014. aasta hindamise edasi lükkamiseks, ei jäänud hagejatele oma õiguste kaitseks ning selleks, et ametisse nimetav asutus asuks uurima psühholoogilist ja seksuaalset ahistamist, millega hagejad kokku olid puutunud, muud võimalust kui esitada see hagi ja ajutiste meetmete kohaldamise taotlus.
- 23 Hagejate sõnul koostas ametisse nimetav asutus 2015. aasta oktoobris haldusuurimise tulemusena aruande, mida hagejatele teatavaks ei tehtud, ent milles ta tuvastas, et osakonnajuhataja käitumine on käsitatav ahistamisena personalieeskirjade artikli 12a tähenduses.

B. Abitaotlusega seonduvate hagejate esindaja kulude ja tasude hüvitamine

- 24 Hagejad ning üks nende kahest kolleegist esitasid 2. detsembril 2015 personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel uuesti juba abitaotluses sisaldunud taotluse, et ametisse nimetav asutus hüvitaks neile kõik nende esindaja kulud ja tasud.
- 25 Ametisse nimetav asutus jättis selle taotluse 2. veebruari 2016. aasta otsusega rahuldamata. Hagejate ja nende kahest kolleegist ühe poolt sama aasta 4. mail esitatud kaebus jäeti 1. septembri 2016. aasta otsusega samuti rahuldamata.
- 26 Hagiavalduses, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 20. jaanuaril 2017 ja registreeriti numbri T-38/17 all, esitasid hagejad ja üks nende kahest kolleegist Üldkohtule taotluse mõista parlamendilt välja neile tekitatud varalise kahju eest hüvitisena 92 200 eurot, mis vastab nende esindaja kuludele ja tasudele, mis olid seotud esiteks abitaotlusega, teiseks nende poolt parlamendi vastu algatatud menetlusega tribunal du travail francophone de Bruxelles'is (Brüsseli prantsuskeelne töökohus, Belgia) ning kolmandaks kohtuasjaga T-38/17.
- 27 Pärast kostja vastuse esitamist 12. aprillil 2017 tegi Üldkohus (esimene koda) 18. mai 2017. aasta otsusega ettekandja-kohtunikule ülesandeks uurida võimalusi vaidluse lahendamiseks kompromissiga vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 50a ning Üldkohtu kodukorra artikli 125a lõikele 3.
- 28 Vastuseks ettekandja-kohtuniku ettepanekule sõlmida kompromiss lähtudes sellekohasest kokkuleppe projektist, teatas parlament 1. juuni 2017. aasta kirjas, et on valmis hagejatega ning ühega nende kahest kolleegist läbirääkimistesse asuma, samas kui viimati nimetatud teatasid 2. juuni 2017. aasta kirjas, et nad ei soovi vaidluse lahendamist kompromissiga.
- 29 Ettekandja-kohtunik tegi 7. juuni 2017. aasta kirjas hagejatele ning ühele nende kahest kolleegist ettepaneku oma seisukoht uuesti läbi mõelda ning selle juurde jäämise korral üle kinnitada, et nad soovivad vaidluse kompromissiga lahendamise menetlusest loobuda, juhtides nende tähelepanu sellele, et kohtumenetluses tuleks käsitleda nende hagi vastuvõetavust lähtudes kohtupraktikast, mis tuleneb eelkõige 20. märtsi 2014. aasta kohtumäärusest Michel vs. komisjon (F-44/13, EU:F:2014:40, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika), sest nad on kahel korral, konkreetselt 24. jaanuari 2014. aasta

abitaotluses ja 6. oktoobri 2014. aasta kirjas, ametisse nimetavalt asutuselt juba taotlenud abitaotlusega seondult kantud advokaadikulude hüvitamist, ent toimikust ei nähtu, et nad oleksid kaebusega vaidlustanud kaudse tagasi lükkamise otsuse, mis väljendus selles, et ametisse nimetav asutus ettenähtud neljakuulise tähtaja jooksul ei vastanud.

- 30 Hagejad ning üks nende kahest kolleegist teatasid Üldkohtule 15. juuni 2017. aasta kirjas, et nad on viimaks võtnud ühendust parlamendiga ning selles olukorras palusid nad vastamiseks täiendavat tähtaega, mida parlamendi taotlusel pikendati kuni 21. juulini 2017. Hagejad ja üks nende kahest kolleegist ning parlament teatasid Üldkohtule vastavalt 11. ja 6. juuli 2017. aasta kirjades, et jõudsid kokkuleppele vaidluse lõpetamiseks kompromissiga, ning 17. juuli 2017. aasta määrusega DQ jt vs. parlament (T-38/17, ei avaldata, EU:T:2017:557) kustutati kohtuasi Üldkohtu registrist. See kokkulepe sõlmiti aga nõnda, et see ei välistanud selliste kahju hüvitamise nõuete esitamist, mida ei olnud esitatud kohtuasjas T-38/17 kõne all olnud taotlustes ja kaebustes.

C. Käesolevas asjas kõne all olev kahju hüvitamise nõue

- 31 Hagejad esitasid 13. detsembril 2017 ametisse nimetavale asutusele personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel taotluse *ex æquo et bono* 192 000 euro suuruse hüvitise saamiseks mittevahalise kahju eest, mis tekkis neil ametisse nimetava asutuse rikkumiste tõttu abitaotluse menetlemisel, eelkõige seetõttu, et rikuti hea halduse põhimõtet ja hoolitsemiskohustust ning alandati hagejate inimväärikust ja rikuti nende õigust tervisele, ohutusele ja väärikusele kohastele töötingimustele.
- 32 Kuna ametisse nimetav asutus sellele taotlusele ei vastanud, esitasid hagejad 23. mail 2018 kaebuse nende 13. aprilli 2018. aasta kahju hüvitamise taotluse kaudse tagasilükkamise otsuse peale.
- 33 Ametisse nimetava asutuse ülesannetes tegutsenud peasekretär jättis 12. septembri 2018. aasta otsusega 23. mai 2018. aasta kaebuse selle põhjendamata tõttu rahuldamata, juhtides tähelepanu sellele, et ametisse nimetava asutuse võetud abistamismeetmed, eelkõige osakonnajuhataja ametist kõrvaldamine ning 6. jaanuaril 2016 tema suhtes distsiplinaarmenetluse algatamine päädisid pärast distsiplinaarnõukogusse pöördumist ja 14. novembril 2016 toimunud asjaomase isiku ära kuulamist distsiplinaarkaristuse määramisega 27. veebruaril 2017. Ametisse nimetava asutuse hinnangul taastasid need meetmed hagejate tervisele, ohutusele ja väärikusele kohased töötingimused. Seda kinnitavat asjaolu, et pärast ametisse nimetava asutuse poolt abistamismeetmete võtmist 2014. aasta veebruaris ei ole ühtki psühholoogilise ahistamisena käsitatavat juhtumit aset leidnud.

II. Menetlus ja poolte nõuded

- 34 Hagiavalduses, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 12. detsembril 2018, esitasid hagejad käesoleva hagi, millega paluvad Üldkohtul:
- tühistada kahju hüvitamise taotluse kaudne tagasilükkamise otsus ning vajadusel 12. septembri 2018. aasta otsus sama aasta 23. mai kaebuse rahuldamata jätmise kohta;
  - määrata mittevahalise kahju eest hüvitis, mille suuruseks on *ex æquo et bono* 192 000 eurot;
  - mõista parlamendilt välja „vahepeal kogunenud intress ja viivis“;
  - mõista kohtukulud välja parlamendilt.
- 35 Samal päeval esitatud eraldi dokumendis taotlesid hagejad anonüümsust vastavalt kodukorra artiklile 66.

- 36 Parlament palub 20. märtsil 2019 esitatud kostja vastuses Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
  - jätta kohtukulud hagejate kanda.
- 37 Samal päeval esitatud eraldiseisvas dokumendis taotles parlament avalikkuse eest teatud kolmandaid isikuid puudutavate andmete varjamist.
- 38 Üldkohus lõpetas menetluse kirjaliku osa 19. aprillil 2019.
- 39 Kuna pooled ei esitanud kolme nädala jooksul alates menetluse kirjaliku osa lõpetamise teatise kättetoimetamisest vastavat taotlust ning Üldkohus leidis, et tal on kohtuasja toimikus olevate dokumentide põhjal piisavalt teavet, otsustas ta lahendada kohtuasja ilma menetluse suulise osata vastavalt kodukorra artikli 106 lõikele 3.
- 40 Üldkohtu kantselei 1. augusti 2019. aasta kirjas paluti parlamendil menetlust korraldavate meetmete raames vastata mitmele küsimusele, mida viimane selleks antud tähtaja jooksul tegi.

III. Õiguslik käsitlus

A. Tühistamisnõuded

- 41 Esitades kahju hüvitamise nõuded, on hagejad taotlenud nende kahju hüvitamise taotluse kaudse tagasilükkamise otsuse tühistamist ning vajadusel 12. septembril 2018 tehtud nende sama aasta 23. mai kaebuse rahuldamata jätmise otsuse tühistamist.
- 42 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on institutsiooni otsus, millega jäetakse kahju hüvitamise nõue rahuldamata, lahutamatu seotud haldusmenetlusega, mis eelnes Üldkohtule esitatud kahju hüvitamise hagile. Kuivõrd institutsiooni poolt kohtueelses etapis väljendatud seisukohta sisaldav akt üksnes võimaldab kahju kannatanud poolel pöörduda hüvitamise nõudega Üldkohtusse, ei saa tühistamisnõudeid sellises kontekstis hinnata kahju hüvitamise nõuetest eraldi (18. detsembri 1997. aasta kohtuotsus *Gill vs. komisjon*, T-90/95, EU:T:1997:211, punkt 45; 6. märtsi 2001. aasta kohtuotsus *Ojha vs. komisjon*, T-77/99, EU:T:2001:71, punkt 68, ja 25. märtsi 2010. aasta kohtumäärus *Marcuccio vs. komisjon*, F-102/08, EU:F:2010:21, punkt 23).
- 43 Seetõttu ei tule teha eraldi otsust esimese nõude kohta.

B. Kahju hüvitamise nõuded

- 44 Hagi põhjendusena väidavad hagejad eelkõige, et neil tekkis mittevahaline kahju, kuna ametisse nimetav asutus ei võtnud nende abitaotluse alusel õigeaegselt kohaseid meetmeid ega taganud neile Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 31 kooskõlas olevaid töötingimusi. Hagejad leiavad, et hagiavalduses kirjeldatud erinevad vahejuhtumid näitavad, et ametisse nimetava asutuse talituste passiivsuse tõttu sai osakonnajuhataja alandada nende väarikust, kahjustada nende isikuvabadusi ning nende kehalist ja vaimset puutumatus. Lisaks sellele ei järginud ametisse nimetav asutus haldusuurimist läbi viies mõistliku menetlusaja põhimõtet. Ta ei viinud nõuetekohaselt läbi ka osakonnajuhataja suhtes algatatud distsiplinaarmenetlust ega määranud viimasele distsiplinaarkaristust õigeaegselt. Veel väidavad hagejad, et osakonnajuhataja rikkus nende õigust arstisaladuse kaitsele.
- 45 Hagejad nõuavad seetõttu mittevahalise kahju eest hüvitist, mille suuruseks hindavad nad *ex æquo et bono* 192 000 eurot.

46 Parlament palub kahju hüvitamise nõude selle põhjendamatus tõttu rahuldamata jätta, rõhutades, et tema talitused võtsid kõik mõistlikud meetmed alates hetkest, mil hagejad ametisse nimetavale asutusele abitaotluse esitasid. Kuigi ta mõistab, et olukorrale ei reageeritud alati vajaliku rangusega, rõhutab ta, et pärast abitaotluse alusel toimunud osakonnajuhataja eemaldamist puutus viimane selle osakonna töötajatega kokku vaid juhuslikult ning tegi vaid üksikuid seda osakonda mõjutanud otsuseid. Parlamendi hinnangul ei saa nende üksikute ja väheoluliste vahejuhtumitega kaasneda tema vastutust, eelkõige kuna ametisse nimetaval asutusel on abistamismeetmete valikul avar kaalutusõigus. Osakonnajuhataja suhtes läbi viidud haldusuurimise ja distsiplinaarmenetluse kestusega seonduvalt selgitab parlament, et haldusuurimine puudutas suurt hulka inimesi ning hoolimata uurimise käigus kogutud dokumentide rohkusest ei nõustunud osakonnajuhataja tema suhtes võetud meetmete ega määratud karistustega, ent ametisse nimetav asutus pidi tagama tema kui kahtluse alla sattunud isiku põhi- ja menetlusõiguste kaitse. Lisaks rõhutab parlament, et osakonnajuhataja vaidlustas talle määratud distsiplinaarkaristuse Üldkohtule esitatud hagiga, mille kohta tegi Üldkohus 20. septembri 2019. aasta kohtuotsuse *UZ vs. parlament* (T-47/18, EU:T:2019:650), tühistades selle karistuse. Igal juhul ei ole hagejad suutnud tõendada, et osakonnajuhataja oleks pärast teisele ametikohale üleviimist nendega jälle sobimatult käitunud.

1. Liidu vastutust kaasa tuua võiva ametisse nimetava asutuse õigusvastase tegevuse esinemine

a) Üldised kaalutlused

- 47 Kõigepealt tuleb tähele panna, et üldreeglina peavad Euroopa Liidu institutsiooni, organi või asutuse vastutuse tekkimiseks olema täidetud teatud tingimused, milleks on talle ette heidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tekkimine ning põhjusliku seose olemasolu etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahel, kusjuures tegemist on kumulatiivsete tingimustega (10. aprilli 2019. aasta kohtuotsus *AV vs. komisjon*, T-303/18 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:239, punkt 104; vt ka 19. mai 2015. aasta kohtuotsus *Brune vs. komisjon*, F-59/14, EU:F:2015:50, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Seejuures kohaldatakse ELTL artikli 270 ning personalieeskirjade artiklite 90 ja 91 alusel algatatud avaliku teenistuse vaidluste suhtes, sealhulgas ametnikule või teenistujale liidu institutsiooni, organi või asutuse poolt tekitatud kahju hüvitamise vaidluste suhtes konkreetseid erinorme ELTL artikli 268 ja ELTL artikli 340 teise lõigu kohaselt liidu lepinguvälist vastutust reguleerivatest üldpõhimõtetest (10. aprilli 2019. aasta kohtuotsus *AV vs. komisjon*, T-303/18 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:239, punkt 105).
- 49 Eelkõige nähtub personalieeskirjadest, et erinevalt teistest isikutest seob liidu ametnikku või teenistujat institutsiooniga, kus ta on teenistuses, õiguslik töösuhe, mis hõlmab konkreetsete vastastikuste õiguste ja kohustuste tasakaalu, mis väljendub institutsiooni hoolitsemiskohustuses huvitatud isiku suhtes (vt 16. detsembri 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs. Petrilli*, T-143/09 P, EU:T:2010:531, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika, mida kinnitati 8. veebruari 2011. aasta otsuses komisjon *vs. Petrilli* (uuesti läbivaatamine), C-17/11 RX, EU:C:2011:55, punktid 4 ja 5).
- 50 Tööandjana tegutseva liidu suuremat vastutust silmas pidades on vastavalt kas ametisse nimetava asutuse või teenistuslepingute sõlmimise pädevust omava asutuse akti või otsustusprotsessi õigusvastasuse tuvastamine piisav selleks, et saaks lugeda täidetuks esimese kolmest tingimusest, mis on nõutavad liidu vastutuse tekkeks tema ametnikule ja teenistujatele liidu avaliku teenistuse õiguse rikkumisega põhjustatud kahju eest (16. detsembri 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs. Petrilli*, T-143/09 P, EU:T:2010:531, punkt 46, ja 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus komisjon *vs. Q*, T-80/09 P, EU:T:2011:347, punkt 45), ilma et oleks vaja uurida, kas tegemist on üksikisikutele õigusi andva õigusnormi „piisavalt selge“ rikkumisega (14. juuni 2018. aasta kohtuotsus Spagnolli *jt vs. komisjon*, T-568/16 ja T-599/16, EU:T:2018:347, punkt 196, ja 6. mai 2019. aasta kohtuotsus Mauritsch *vs. INEA*, T-271/18, ei avaldata, EU:T:2019:286, punkt 42).

- 51 Tegevuse õigusvastasuse kindlakstegemisel tuleb arvesse võtta administratsiooni kaalutusõiguse ulatust. Juhul kui administratsioon peab kehtivate õigusaktide, üldpõhimõtete või põhiõiguste või ka iseenda kehtestatud eeskirjade kohaselt tegutsema mingisugusel kindlaksmääratud viisil, võib selle kohustuse lihtne rikkumine kaasa tuua asjaomase institutsiooni vastutuse. Seevastu juhul, kui tal on avar kaalutusruum ning eelkõige kui ta ei pea kohaldamisele kuuluvate õigusnormide kohaselt mingisugusel kindlaksmääratud viisil tegutsema, on õigusvastase tegevusena käsitatav üksnes ilmse hindamisvea tegemine (vt 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsus CJ vs. ECDC, T-703/16 RENV, ei avaldata, EU:T:2017:892, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 52 Just neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb käsitleda hagejate poolt kahju hüvitamise nõude raames tehtud etteheiteid.
- 53 Kuigi hagiavaldus ei ole selles osas selge, tuleb seda siinkohal mõista nii, et ametisse nimetava asutuse tegevuse õigusvastasuse tingimusega seonduvalt on hagejad vaidlustanud eelkõige kolm aspekti: esiteks osakonnajuhataja käitumine kui selline; teiseks see, et ametisse nimetav asutus reageeris ebasobivate meetmetega abitaotlusele ning enne seda ka personalieeskirjade artiklis 22a nimetatud teabele, mille hagejad soovisid esitada eelkõige oma 11. novembri 2013. aasta kirjas, ning kolmandaks haldusuurimise nende hinnangul ebamõistlik kestus ja sellest tulenevalt viivitamine nõuetekohase distsiplinaarmenetlusega osakonnajuhataja suhtes.
- 54 Neid kolme etteheidet tuleb uurida üksteise järel.

b) Nõue hüvitada hagejatele osakonnajuhataja enda tegevusega tekitatud mittevaraline kahju

- 55 Hagejate nõue hüvitada osakonnajuhataja käitumisega tekitatud kahju tuleb kohe tagasi lükata kui enneaegne, kuna hagejate poolt liikmesriigi kohtule nimetatud osakonnajuhataja vastu esitatud kahju hüvitamise hagi ei ole eelnevalt rahuldamata jäetud.
- 56 Personalieeskirjade artikli 24 esimeses lõigus on nimelt sätestatud, et liit aitab ametnikku ja teenistajat „eelkõige menetluses sellise isiku vastu, kes esineb ähvarduste, solvavate või laimavate tegude või rünnakutega isiku või omandi vastu, mille all ametnik või tema pereliige kannatab ametniku ametiseisundi ja kohustuste tõttu“. Lisaks sellele on personalieeskirjade artikli 24 teises lõigus sätestatud, et liit „kompenseerib ametnikule sellistel juhtudel kantud kahju niivõrd, kui võrd töötaja ise ei ole teadlikult ega tõsise hooletuse tõttu kahju tekitanud ega ole saanud hüvitist kahju põhjustanud isikult“.
- 57 Sellega seoses näeb personalieeskirjade artiklis 24 viidatud abistamiskohustus ette ametnike ja teenistujate kaitsmise nende institutsiooni poolt kolmandate isikute tegude eest, mitte institutsiooni enda aktide eest, mille kontrollimine on hõlmatud teiste personalieeskirjade sätetega (17. detsembri 1981. aasta kohtuotsus Bellardi-Ricci jt vs. komisjon, 178/80, EU:C:1981:310, punkt 23, ja 9. septembri 2016. aasta kohtuotsus De Esteban Alonso vs. komisjon, T-557/15 P, ei avaldata, EU:T:2016:456, punkt 45). Seejuures saab muid ametnikke või teenistujaid või liidu institutsiooni liikmeid, nagu osakonnajuhataja, selle sätte kohaldamisel käsitada kolmandate isikutena (vt selle kohta 14. juuni 1979. aasta kohtuotsus V. vs. komisjon, 18/78, EU:C:1979:154, punkt 15).
- 58 Seetõttu peavad hagejad neile osakonnajuhataja käitumisega väidetavalt tekkinud mittevaralise kahju hüvitamiseks vastavalt personalieeskirjade artikli 24 teisele lõigule esmajärjekorras pöörduma kahju hüvitamise nõudega liikmesriigi kohtusse, kuna on selge, et personalieeskirjade selle sätte kohaselt võib alles siis, kui niisugust kahju ei saa hüvitada, lugeda ametisse nimetava asutuse solidaarselt vastutavaks niisuguste selle sätte tähenduses „kolmandate isikute“ tegudega põhjustatud kahju hüvitamise eest (vt selle kohta 13. juuli 2018. aasta kohtuotsus Curto vs. parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 112).

59 Siiski tuleb täpsustada, et abistamiskohustusest tulenevalt võis ametisse nimetav asutus olla kohustatud hagejaid niisuguse hüvitise taotlemisel eelkõige finantsiliselt abistama käesoleval juhul selleks, et liikmesriigi kohus tunnistas sellise „institutsiooni osalusega“ kohtumenetluse tulemusena õigusvastaseks need toimingud, mis hagejaid nende ametiseisundi või kohustuste tõttu puudutasid ja millega hagejad abitaotlust põhjendasid, ning mõistaks välja hüvitise nendega tekitatud kahju eest (vt selle kohta 9. septembri 2016. aasta kohtuotsus *De Esteban Alonso vs. komisjon*, T-557/15 P, ei avaldata, EU:T:2016:456, punkt 42, ja 13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 113 ja seal viidatud kohtupraktika).

60 Neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb hagejatele osakonnajuhataja käitumise kui sellisega tekitatud kahju hüvitamise nõue niisiis rahuldamata jätta, sealhulgas osas, milles see puudutab seda, et osakonnajuhataja rikkus väidetavalt nende õigust arstisadaluse kaitsele, millele liiati ei olnud tuginetud kahju hüvitamise taotluses.

c) Ametisse nimetava asutuse poolt käesoleval juhul võetud meetmete ebasobivusega seonduva kahju hüvitamise nõue

1) Ametisse nimetava asutuse tegevus 2013. aastal

61 Kõigepealt heidavad hagejad ametisse nimetavale asutusele ette tegevusetust seonduvalt personalieeskirjade artiklis 22a nimetatud rikkumistatega, mille nad soovisid esitada oma 11. novembri 2013. aasta kirjas, milles viidati ka ühe hageja avaldustele, mis kanti vastavatele tervisekaartidele ning mida kajastati 2013. aasta oktoobris ühes meditsiiniteenistuse kirjas. Nende hinnangul oleks ametisse nimetav asutus pidanud juba 2013. aastal võtma meetmed, et osakonnajuhataja lõpetaks teatud personalieeskirjade sätete rikkumise.

62 Psühholoogiline ahistamine on personalieeskirjade artikli 12a kohaselt keelatud ning selle keeluga vastuollu minev ametniku käitumine on seetõttu käsitatav „liidu ametniku kohustuste täitmata jätmisena“ ning see võib olla rikkumisteaate esemeks vastavalt personalieeskirjade artiklile 22a, kus on sätestatud, et „[a]metnik, kellele saavad tema ametikohustuste täitmise käigus või sellega seoses teatavaks asjaolud, mille alusel võib eeldada võimaliku ebaseadusliku tegevuse olemasolu, sealhulgas pettuse- või korrupsioonijuhtumid, mis kahjustavad liidu huvisid, või raskeid olukordi seoses ametikohustuste täitmisega, mis võivad endast kujutada liidu ametnike kohustuste täitmata jätmist, teatab sellest viivitamata oma vahetule ülemusele või peadirektorile või juhul, kui ta peab seda vajalikuks, peasekretärile või samaväärsetel ametikohtadel olevatele isikutele või otse Euroopa Pettustevastasele Ametile“ (vt selle kohta 8. oktoobri 2014. aasta kohtuotsus *Bermejo Garde vs. EMSK*, T-530/12 P, EU:T:2014:860, punkt 106).

63 Siinkohal leiavad hagejad õigesti, et 11. novembri 2013. aasta kirja tuleks käsitada mitte abitaotlusena personalieeskirjade artikli 24 tähenduses, vaid rikkumisteaatena personalieeskirjade artikli 22a tähenduses. Nagu hagejad ka hiljem esitatud abitaotluses seda selgitasid, siis kõnealuses kirjas, milles nad „hoiatasid [peadirektorit], et vältida keeleksami mittenouetekohast läbiviimist ja täitsid oma personalieeskirjade artiklist 2[2] tulenevat kohustust“, palusid nad eelkõige keeleksami edasi lükkamist, avaldades seejuures, et nad on mures osakonnajuhataja vaimse seisundi ja tema teenistusalase käitumise pärast. Seevastu ei viidatud selles kirjas, vähemalt mitte sõnaselgelt, psühholoogilisele või seksuaalsele ahistamisele. Selles kirjas anti teada peamiselt raskustest, sealhulgas konfliktidest osakonna sees, samuti sellest, et osakonnajuhataja rikub ametnike teenistusalase võimekuse üle otsustama määratud hindamiskomisjonide sõltumatuse elementaarset põhimõtet.

64 Otsustades mõned päevad pärast 11. novembri 2013. aasta kirja saamist panna esiteks direktorile ülesanne viia läbi peadirektoraadi-sisene uurimine seonduvalt asjaoludega, millest hagejad olid teatanud, ning lükata teiseks edasi keeleksam, millel osakonnajuhataja pidi osalema, rahuldas ametisse

nimetav asutus peadirektori isikus kõnealuses kirjas sõnastatud ning personalieeskirjade artikli 22a kohaldamisalasse kuulunud hagejate taotluse, kuigi 18. novembri 2013. aasta vastuskirjas selle peadirektoraadi-sisese uurimise laadi ja ulatust ei täpsustatud.

- 65 Võttes arvesse, et administratsioon võib oma volituste kasutamisel sel eesmärgil ning sobivaid logistilisi vahendeid ja inimressursse eraldades otsustada usaldada niisuguse uurimise läbiviimise institutsiooni juhtivtöötajatele, näiteks direktorile (vt analoogia alusel 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus CH vs. parlament, F-132/14, EU:F:2015:115, punkt 99 ja seal viidatud kohtupraktika), ei saa hagejad ametisse nimetavale asutusele ette heita seda, et peadirektor pani hagejate poolt 11. novembri 2013. aasta kirjas esitatud personalieeskirjade artikli 22a kohase rikkumisteatega seotud uurimise läbiviimise ülesande direktorile.
- 66 Mis puudutab hagejate viidet nende meditsiinikaartidel ja ühe meditsiiniteenistuse meditsiinitöötaja koostatud kirjas kajastatud avalduste olemasolule, siis see on tulemusetu.
- 67 Nimelt on kõigis institutsioonides üksnes meditsiiniteenistuse koosseisu kuuluvatel ja meditsiinieetika reeglitele alluvatel tervishoiuspetsialistidel õigus panna meditsiinilisi diagnoose ning edastada ametisse nimetavale asutusele andmeid, mida viimane võib personalieeskirjadest ning Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimustest tulenevate volituste teostamiseks vajada (10. aprilli 2019. aasta kohtuotsus AV vs. komisjon, T-303/18 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:239, punkt 109).
- 68 Siinkohal ei ilmne, et meditsiiniteenistus ise oleks käesoleval juhul teavitanud parlamendis ametisse nimetava asutuse nimel abitaotluste läbivaatamise eest vastutavat isikut ehk personali peadirektoraadi peadirektorit või vastaval juhul peasekretäri sellisest osakonnajuhataja käitumisest, mis võiks kuuluda personalieeskirjade artikli 12a kohaldamisalasse. Äärmisel juhul tuleneb 11. jaanuari 2014. aasta elektronkirjast, et üks hagejatest edastas hagejate esindajale ära kirja meditsiiniteenistuse kirjast, märkides, et ära kirja sellest sai ka direktor. Viimatinimetatu ei olnud aga parlamendis personalieeskirjade artikli 24 kohaste abitaotluste läbivaatamise eest vastutavaks isikuks.
- 69 Neil asjaoludel ei saa ametisse nimetavale asutusele ette heita seda, et ta ei olnud enne 11. novembri 2013. aasta kirja saamist teadlik mõnede osakonna töötajate poolt 2013. aasta jooksul meditsiiniteenistuses tehtud ning hagejate esitatud kirjas meditsiiniteenistuse poolt kajastatud avalduste olemasolust ja nende sisust.
- 70 Mis puudutab asjaolu, et hagejad andsid koos oma 11. novembri 2013. aasta kirjaga peadirektorile üle koopia meditsiiniteenistuse kirjast, mis sisaldas kokkuvõtet nende poolt meditsiiniteenistusele tehtud avaldustest, siis tuleb veel kord märkida, et personalieeskirjade artikli 22a rakendamiseks oli peadirektoril kui osakonnajuhataja ja direktori ülemusel õigus ametisse nimetava asutuse poole pöörduda. Sellegipoolest ei olnud ta isikuks, kes oleks ametisse nimetava asutuse nimel vastutanud selliste personalieeskirjade artiklis 24 nimetatud abitaotluste läbivaatamise eest, mis puudutavad psühholoogilist ahistamist personalieeskirjade artikli 12a tähenduses.
- 71 Sõltumata asjaolust, et hagejate mainitud ja hagiavalduse lisana A. 7 esitatud dokumendil ei ole meditsiiniteenistuse templit, kinnitab see üksnes seda, et hagejad käisid parlamendi meditsiiniteenistuse vastuvõtuaegadel konsultatsioonis.
- 72 Seejuures tuleb tähele panna, et meditsiinieksperptide arvamused ei saa iseenesest tõendada, et *de iure* on tegemist ahistamise või institutsiooni eksimusega, mis puudutab viimase abistamiskohustust (6. veebruari 2015. aasta kohtuotsus BQ vs. kontrollikoda, T-7/14 P, EU:T:2015:79, punkt 49; 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 127, ja 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus CH vs. parlament, F-132/14, EU:F:2015:115, punkt 92). Kuigi institutsiooni meditsiinitöötajad saavad tuvastada ametnikel või teenistujatel psüühikahäirete esinemise, ei saaks nad siiski tõendada, et nende häirete põhjuseks on psühholoogiline ahistamine, kuna ahistamise tuvastamisel tugineksid sellise arstitõendi andjad tingimata ja üksnes kirjeldusele,

mille asjaomane isik neile töötingimuste kohta asjaomases institutsioonis annab (vt selle kohta 29. juuni 2018. aasta kohtuotsus HF vs. parlament, T-218/17, edasi kaevatud, EU:T:2018:393, punkt 106; 2. detsembri 2008. aasta kohtuotsus K vs. parlament, F-15/07, EU:F:2008:158, punkt 41, ja 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus CQ vs. parlament, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 127), võrdlemata seda asjaolude versiooni selle isiku versiooniga, kelle käitumise need ametnikud või teenistujad kahtluse alla seadnud on.

- 73 Mõistagi ei ole välistatud, et teatud asjaoludel võib institutsiooni meditsiiniteenistus või teenistuse juhataja ametisse nimetavat asutust teavitada potentsiaalsest personalieeskirjade artikli 12a ilmselge või silmnähtava rikkumise juhtumist ning ametisse nimetatud asutus võib sellest lähtudes omal algatusel alustada haldusuurimist, ilma et tal oleks abitaotlust ja eeldatava ohvri esitatud esialgseid tõendeid.
- 74 Sellistel asjaoludel aga nagu käesolevas asjas, kus hagejad ei olnud parlamendis abitaotluste läbivaatamise eest vastutavatele isikutele sel ajal ametlikult personalieeskirjade artikli 24 kohast abitaotlust esitanud ning olid soovinud piirduda üksnes personalieeskirjade artiklis 22a nimetatud rikkumisteatega, tuginemata selles personalieeskirjade artikli 12a rikkumisele, ei saa nad ametisse nimetavale asutusele ette heita, et viimane ei alustanud ilma välise ajendita juba 2013. aastal psühholoogilise ahistamise asjaolusid puudutavat haldusuurimist või et ta juba siis ei võtnud osakonnajuhataja suhtes eemaldamismeetmeid.
- 75 Niisiis tuleb asuda seisukohale, et ametisse nimetav asutus, kes ei võtnud 2013. aastal vastu hagejate abistamise meetmeid, et parandada olukorda, millest ta sel ajal teadlik olla sai, ei rikkunud käesoleval juhul sellega ei personalieeskirjade artiklit 22a, hoolitsemiskohustust ega ka hea halduse põhimõtet.
- 76 Mis puudutab hagejate väidet, et direktor viis nende rikkumisteate alusel alustatud peadirektoraadi-sisese haldusuurimise läbi erapoolikult, vesteldes alustuseks osakonnajuhataja kolme usaldusaluse isikuga, kes olid järeleandlikumad, et veenda neid selles, et tegemist on hagejate mahhinatsiooniga, siis tuleb tõdeda, et see ei ole põhjendatud ega tõendatud ning seetõttu tuleb seda käsitada spekulatiivsena.
- 77 Igal juhul tuleb tähele panna, et haldusuurimist toimetaval asutusel, kes peab uurima talle lahendamiseks esitatud juhtumeid proportsionaalselt, on avar kaalutusõigus uurimise läbiviimisel ja eelkõige tunnistajate koostöö kvaliteedi ja vajalikkuse hindamisel (29. juuni 2018. aasta kohtuotsus HF vs. parlament, T-218/17, edasi kaevatud, EU:T:2018:393, punkt 97, ja 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Tzirani vs. komisjon, F-46/11, EU:F:2013:115, punkt 124). Kõnealune ametisse nimetava asutuse avar kaalutusõigus hõlmas ka direktori otsust, milliseid isikuid üle kuulata, samuti nagu peadirektori otsust usaldada selle peadirektoraadi-sisese uurimise läbiviimine 2013. aasta novembris sellele direktorile, ning hagejad ei ole seejuures jätkuvalt tõendanud, et ametisse nimetav asutus oleks sellega seonduvalt oma kaalutusõiguse piire ületanud.
- 78 Viimaks ei ole hagejad jätkuvalt tõendanud oma väidet, et direktor ei „taganud talle [ametisse nimetava asutuse poolt 2013. aastal] usaldatud juurdaluse läbiviimist“.
- 79 Eeltoodut silmas pidades tuleb kahju hüvitamise nõue rahuldamata jätta osas, milles see puudutab ametisse nimetava asutuse tegevust enne abitaotluse esitamist.

2) Meetmed, mille ametisse nimetav asutus võttis pärast abitaotluse esitamist

- 80 Mis puudutab ametisse nimetava asutuse tegevust pärast abitaotluse esitamist 24. jaanuaril 2014, siis tuleb tähele panna, et kui ametisse nimetavale asutusele või muudel juhtudel teenistuslepingute sõlmimise pädevust omavale asutusele esitatakse personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel abitaotlus personalieeskirjade artikli 24 tähenduses, peab ta abistamiskohustusest tulenevalt ja olukorras, kus ta seisab silmitsi teenistuse korra ja rahu seisukohast sobimatu juhtumiga, sekkuma piisavalt jõuliselt

ning vastama juhtumi asjaoludest tulenevalt vajaliku kiiruse ning hoolsusega, et tuvastada asjaolud ning võtta sellest tulenevalt juhtumist ülevaadet omades vajalikud meetmed. Selleks piisab, kui ametnik või teenistuja, kes taotleb oma institutsioonilt kaitset, esitab esialgsed tõendid selle rünnaku tegeliku toimumise kohta, mille objektiks ta väidab end olevat. Kui niisugused tõendid on olemas, peab asjaomane institutsioon võtma sobivad meetmed, eelkõige lastes läbi viia haldusuurimise, et tuvastada koostöös kaebuse esitajaga kaebuse aluseks olevad asjaolud (26. jaanuari 1989. aasta kohtuotsus *Koutchoumoff vs. komisjon*, 224/87, EU:C:1989:38, punktid 15 ja 16, ning 25. oktoobri 2007. aasta kohtuotsus *Lo Giudice vs. komisjon*, T-154/05, EU:T:2007:322, punkt 136; vt ka 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *HF vs. parlament*, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika) ning uurimise tulemustest lähtudes võtma vajalikud meetmed (milleks näiteks käesoleval juhul oli kahtluse alla sattunud isiku suhtes distsiplinaarmenetluse alustamine), kui administratsioon haldusuurimise tulemusena tuvastab psühholoogilise ahistamise aset leidmise.

- 81 Kui väidetakse, et on toimunud ahistamine, toob abistamiskohustus administratsioonile eelkõige kaasa kohustuse analüüsida põhjalikult, kiirelt ning täiesti konfidentsiaalselt abitaotlust, milles ahistamisele viidatakse, ning teavitada selle esitajat taotluse kohta tehtavast otsusest (24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *HF vs. parlament*, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 47, ja 13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 98).
- 82 Seoses meetmetega, mis tuleb võtta olukorras, mis, nagu käesolev juhtum, kuulub personalieeskirjade artikli 24 kohaldamisalasse, on administratsioonil personalieeskirjade artikli 24 kohaldamise meetmete ja vahendite valikul ulatuslik kaalutusõigus, mille kasutamist kontrollib liidu kohus (vt 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *HF vs. parlament*, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 99 ja seal viidatud kohtupraktika), kuigi tal ei ole avarat kaalutusõigust küsimuses, kas sündmus on või ei ole käsitav psühholoogilise või seksuaalse ahistamisena, mille osas saab ta seisukoha võtta alles haldusuurimise tulemusena (29. juuni 2018. aasta kohtuotsus *HF vs. parlament*, T-218/17, edasi kaevatud, EU:T:2018:393, punkt 123; 13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *SQ vs. EIP*, T-377/17, EU:T:2018:478, punkt 99, ning 13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 75).
- 83 Käesoleval juhul ei vaidlusta parlament seda, et abitaotlusele olid lisatud seal sisalduvaid psühholoogilist ja seksuaalset ahistamist puudutavaid väiteid toetavad piisavad esialgsed tõendid.
- 84 Kui abitaotleja esitab oma väidete kohta piisavad esialgsed tõendid, on administratsioonil ühelt poolt kohustus alustada asjaolude selgitamiseks ja vajaduse korral seejärel kohaste abistamismeetmete võtmiseks haldusuurimist (vt selle kohta 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus *CH vs. parlament*, F-132/14, EU:F:2015:115, punkt 94), ilma et tal oleks avarat kaalutusõigust sellise haldusuurimise alustamise ja läbiviimise vajalikkuse küsimuses, ning teiselt poolt tuleb see uurimine läbi viia võimalikult kiiresti, et lõpuks oleks võimalik taastada teenistuse huvidele vastavad töötingimused.
- 85 Kuigi ametisse nimetav asutus käesoleval juhul abitaotluse alusel haldusuurimise algatas, tegi ta seda alles 19. märtsil 2014 ning teavitas hagejaid alles 2014. aasta aprillis ehk ligi kolm kuud pärast taotluse esitamist. Tuleb tõdeda, et nõnda toimides rikkus ametisse nimetav asutus hea halduse põhimõtet ja personalieeskirjade artiklit 24, jättes hagejad nende taotluse alusel võetavate meetmete osas ebakindlasse olukorda.
- 86 Mis puudutab 29. jaanuari 2014. aasta koosolekut, siis ei ole hagejad ära näidanud, kuidas rikkus direktori ja peadirektori õigusnõuniku osalemine kohaldatavaid personalieeskirjade sätteid, pidades eelkõige silmas ametisse nimetava asutuse avarat kaalutusõigust oma teenistuse korraldamisel. Eelkõige tuleb tähele panna, et ainus isik, kelle tegevus abitaotluses formaalselt ja otsesõnu kahtluse alla seati, oli osakonnajuhataja. Kuivõrd seal ei olnud teisi isikuid puudutavaid väiteid, siis kuigi hagejad võisid subjektiivselt leida, et direktor oli osakonnajuhatajaga solidaarne ega olnud neile 2013. aastal

osutanud abi, mida neile personalieeskirjade artikli 24 kohaselt osutada oleks tulnud, ei rikkunud ametisse nimetav asutus kõnealust sätet, nähes ette direktori ja nimetatud õigusnõuniku osalemise 29. jaanuari 2014. aasta koosolekul.

- 87 Mis puudutab direktori poolt nimetatud 29. jaanuari 2014. aasta koosolekul tehtud avaldusi, siis tuleb märkida, et ta oli abitaotluses kahtluse alla seatud osakonnajuhataja ülemus, teda ennast selles abitaotluses tol ajal formaalselt ja otsesõnu kahtluse alla seatud ei olnud ning 2013. aastal olid hagejad esimesena pöördunud just tema poole, mitte ametisse nimetava asutuse poole personali peadirektoraadi peadirektori või vastavalt peasekretäri isikus.
- 88 Neil asjaoludel võis ametisse nimetav asutus otsustada teavitada direktorit abitaotluse esitamisest, sealhulgas selleks, et ta aitaks kaasa selle taotluse lahendamisele. Põhimõtteliselt on muidugi eelistatav, et nii eeldatava ohvri kui ka väidetava ahistaja tööalase puutumatus kaitseks ei informeeritud ametisse nimetav asutus esmalt viimati nimetatud isikut ega teisi kolmandaid isikuid abitaotluse esitamisest, ent see ei puuduta väidetava ahistaja ja eeldatava ohvri ülemusi. Seejuures on esmatähtis, et abitaotluse esitamise kohta teabe avaldamine ei kahjustaks uurimise tõhusust (29. juuni 2018. aasta kohtuotsus HF vs. parlament, T-218/17, edasi kaevatud, EU:T:2018:393, punkt 165).
- 89 Mis puudutab ametisse nimetava asutuse väidetavaid kahtlusi seoses osakonnajuhataja ametikohalt vabastamise ja üleviimisega sellisele ametikohale, kus ta hagejatega kokku puutuda ei saa, siis tuleb asuda seisukohale, et pidades silmas seda, kui tõsised olid käesoleval juhul väidetud asjaolud ja eelkõige ühe osakonna töötaja seksuaalse ahistamisega seotud väited ning kui usaldusväärsed olid tõendid, mille olid esitanud hagejad, kelle hulgas olid liiati peaaegu kõik selle osakonna töötajad, pidi ametisse nimetav asutus personalieeskirjade artikli 24 kohaselt osakonnajuhataja täielikult eemaldama. Ent, nagu ka parlament väidab, on ametisse nimetaval asutusel sellise meetme võtmisel jätkuvalt kohustus austada kahtluse alla sattunud isiku õigusi, eelkõige kaitseõigusi ja süütuse presumptsiooni, võttes arvesse, et lõplike abistamismeetmete vastuvõtmist peetakse võimalikuks alles siis, kui haldusuurimine on lõpule viidud (vt selle kohta 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus HF vs. parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 57).
- 90 Kuigi ametisse nimetav asutus viis käesoleval juhul osakonnajuhataja üle teisele tööle ning määras osakonda juhtima ja hagejate 2014. aasta hindamisi läbi viima ühe teise osakonnajuhataja, tuleb tõdeda, et nagu ka parlament ise möönab, oli osakonnajuhatajal jätkuvalt osakonna töös teatud roll, eelkõige seoses puhkuste ja koolituste korralduse ning ka 2014. aasta hindamisega, kuigi personalieeskirjade artikli 24 kohaselt oleks osakonnajuhataja tulnud selle osakonna juhtimisest kogu haldusuurimise ajaks täielikult kõrvaldada. Niisamuti, kuigi haldusuurimise tulemuste selgumiseni ei saanud osakonnajuhatajale üksnes hagejate väidete alusel määrata distsiplinaarkaristust ega võtta tema suhtes mis tahes muid samaväärseid haldusmeetmeid, oli ilmselgelt ebasobiv, et osakonnajuhataja nimetati haldusuurimise ja sellele järgnenud distsiplinaarmenetluse ajaks [*konfidentsiaalne*] ametikohale, mis tähendas, et ta sai iga päev kokku puutuda hagejatega, kelle hulka kuulus enamik osakonna töötajatest, ning vajadusel neid heidutada või ähvardada.
- 91 Selle tagajärjeks, et ametisse nimetav asutus rikkus personalieeskirjade artiklist 24 tulenevat kohustust eemaldada osakonnajuhataja realselt teistest osakonna töötajatest, oli see, et töötingimusi, mis vastaksid hagejate vääriskusele põhiõiguste harta artikli 31 tähenduses, ei taastatud täielikult.
- 92 Mis puudutab direktori käitumist, mida hagejad tajusid erapooliku ja osakonnajuhatajat kaitsvana, siis näib, et teised hagejad peale A ei soovinud direktorit personalieeskirjade artikli 12a kohaldamisalasse kuuluvates tegudes süüdistada ega esitanud abitaotlust selleks, et ametisse nimetav asutus kaitseks neid direktori käitumise eest, mille peale nad siiski käesolevas hagi kaebavad.
- 93 Mis puudutab A-d, siis ilmneb, et lisaks osakonnajuhatajat puudutavale taotlusele esitas ta 23. jaanuaril 2015 ametisse nimetavale asutusele taotluse, et direktor tema hindamisega enam ei tegeleks. Selles taotluses leidis asjaomane isik, et on juba neli aastat kannatanud direktori võimu kuritarvitamist ja

psühholoogilist ahistamist, mis on mõjutanud tema tervist. See taotlus, mida ametisse nimetav asutus käsitas abitaotlusena, jäeti viimase 16. veebruari 2015. aasta otsusega rahuldamata, kuna peasekretär oli määranud direktori kõigi selle osakonna töötajate 2014. aasta hindamisel teiseks hindajaks ning seda enne kui see abitaotlus esitati.

- 94 Siinkohal tuleb tõdeda, et A ei esitanud selle abitaotluse rahuldamata jätmise otsuse peale ei kaebust ega ELTL artiklis 270 nimetatud hagi. Liiati ei saa ametisse nimetavale asutusele ette heita direktoril puudutavate meetmete võtmata jätmist enne 23. jaanuari 2015, mil A abitaotluse esitas, kuna varem ei olnud ametisse nimetav asutus teadlik, et direktorile personalieeskirjade sätetega vastuolus olevat käitumist ette heidetakse. Hagis direktorile ette heidetud käitumine leidis aset aga enne kõnealust 23. jaanuari 2015.
- 95 Seega tuleb hagejate kahju hüvitamise nõue rahuldamata jätta osas, milles see puudutab ametisse nimetava asutuse väidetavat tegevusetust direktori käitumise heastamisele suunatud abistavate meetmete võtmisel.
- 96 Mis puudutab direktori poolt läbi viidud 2014. aasta hindamise käigus koostatud mõnede hagejate hindamisaruannetes sisalduvaid väidetavalt negatiivseid märkusi, siis tunnistab parlament, et kommentaarid, mis ei tuginenud kontrollitavatel dokumenteeritud tõenditel, kustutati. Kuigi on tervitatav, et ametisse nimetav asutus lasi need aruanded ühel teisel sama peadirektoraadi direktoril ära parandada, näitab see siiski, et direktor võis negatiivselt ja kallutatult sekkuda mõne hageja hindamise menetlusse, viidates seejuures 2014. aasta hindamisega seonduvatel vestlustel abitaotlusele ning avaldades, et ta on osakonnajuhatajaga hindamist puudutavates küsimustes nõu pidanud.
- 97 Asjaomaste hindamisaruannete parandamisega on ametisse nimetav asutus 2014. aasta hindamise objektiivsuse tõepoolest taastanud. Olukorras aga, kus abitaotluse menetlus oli pooleli, kinnitab see asjaolu siiski, et 2014. aasta hindamise läbiviimisel toimiti õigusvastaselt, mis õigustab seda, et ametisse nimetav asutus peab hüvitama hagejatele sellega tekitatud mittevahalise kahju.
- 98 Küll aga tuleb tõdeda, et hagejate nõuet ei saa rahuldada osas, milles nad (eelkõige A) soovivad saada hüvitist mittevahalise kahju eest, mis tekkis direktori poolse „laimamise, vahelesegamise ja haavavate kommentaaride“ ning tema „korduva ja süstemaatilise“ käitumise tõttu.
- 99 Esiteks, isegi kui nad soovivad saada hüvitist kahju eest, mille põhjustas neile nende hinnangul personalieeskirjade artikliga 12a vastuolus olev direktori käitumine, peaksid nad, nagu ka osakonnajuhataja käitumisega väidetavalt tekitatud mittevahalise kahju puhul, esitama hagi liikmesriigi kohtule, milleks nad võiksid vajadusel taotleda ametisse nimetava asutuse abi vastavalt personalieeskirjade artiklile 24 (vt selle kohta 13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punktid 111–113). Teiseks, ja igal juhul, on kõnealune käitumine Üldkohtule praeguseks esitatud tõendeid silmas pidades käsitatav eelkõige konfliktsituatsiooni oskamatu lahendamisenähtena osakonnas (vt ühe sama haldusüksuse halva juhtimise juhtumi kohta 17. septembri 2014. aasta kohtuotsus *CQ vs. parlament*, F-12/13, EU:F:2014:214, punkt 128, ja 26. märtsi 2015. aasta kohtuotsus *CW vs. parlament*, F-124/13, EU:F:2015:23, punkt 117, mida selle punkti osas ei tühistatud 27. oktoobri 2016. aasta kohtuotsusega *CW vs. parlament*, T-309/15 P, ei avaldata, EU:T:2016:632).
- 100 Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades tuleb esiteks asuda seisukohale, et ametisse nimetav asutus ei täitnud tal personalieeskirjade artikli 24 ja põhiõiguste harta artikli 31 kohaselt lasunud kohustust võtta meetmed osakonnajuhataja tegelikuks eemaldamiseks hagejatest ja 2014. aasta hindamise erapooletuks läbiviimiseks, ning teiseks, et selle kohustuse rikkumine toob kaasa parlamendi vastutuse.

d) Menetluste kestusega seotud kahju hüvitamise nõue

- 101 Mis puudutab haldusuurimise läbiviimise ebamõistliku kestusega seonduvaid väiteid, siis tuleb tähele panna, et kuivõrd personalieeskirjades ei ole erisätet selle kohta, millise tähtaja jooksul peab administratsioon haldusuurimise, sealhulgas psühholoogilist ahistamist puudutava uurimise läbi viima, peab ametisse nimetav asutus selles osas juhinduma mõistliku menetlusaja põhimõttest. Asjaomane liidu institutsioon, organ või asutus peab haldusuurimise läbiviimisel hoolitsema selle eest, et iga järgnev akt võetaks vastu mõistliku aja jooksul pärast eelmist (vt 13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 101 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 102 Seda, kas haldusmenetluse kestus on mõistlik või mitte, tuleb hinnata lähtudes vaidlusaluse küsimuse tähtsusest huvitatud isiku jaoks, asja keerukusest ning osalevate poolte käitumisest (vt analoogia alusel 10. juuni 2016. aasta kohtuotsus *HI vs. komisjon*, F-133/15, EU:F:2016:127, punktid 109 ja 113 ning seal viidatud kohtupraktika). Personalieeskirjade artikli 12a kohaselt keelatud psühholoogilist ahistamist puudutavate juhtumite puhul tuleb menetlusaega hakata arvestama alates ajast, mil administratsioon sai piisaval määral teada asjaoludest ja tegudest, mis võivad olla käsitatavad personalieeskirjadest tulenevate kohustuste rikkumisena, või kahtluse alla sattunud ametnikest või teenistujatest (vt selle kohta 10. aprilli 2019. aasta kohtuotsus *AV vs. komisjon*, T-303/18 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:239, punkt 82 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 103 Veel tuleb täpsustada, et selle määratlemisel, mida käsitada mõistliku tähtajana, ei ole administratsioonil avarat kaalutusõigust ning veelgi vähem on seda seoses väidetava psühholoogilise ahistamise juhtumitega, mille puhul esiteks on administratsioonil kohtupraktikast tulenevalt (13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punktid 101 ja 102) kohustus haldusuurimine lõpuni viia võimalikult kiiresti ning kus teiseks ei ole liidu seadusandja personalieeskirju kohaldavatele administratsioonidele ette kirjutanud täpset tähtaega, mille jooksul tuleb lahendada abitaotlused ja rikkumisteated, mis on esitatud vastavalt personalieeskirjade artiklitele 24 või 22a koosmõjus samade personalieeskirjade artikliga 12a.
- 104 Käesoleval juhul tuleb märkida, et haldusuurimine algatati alles ligi kaks kuud pärast abitaotluse esitamist, samas kui ametisse nimetav asutus ei vaidlustanud seda, et nimetatud taotluses olid olemas esialgsed tõendid psühholoogilist ja seksuaalset ahistamist puudutavate väidete kohta. Abitaotluse esitajate ja osakonnajuhataja ärakuulamised algasid seejärel 15. aprillil 2014, ent Üldkohtu esitatud küsimustele antud parlamendi vastustest ilmneb, et ametisse nimetava asutuse määratud uurijad koostasid uurimisaranded alles 3. märtsil ja 17. novembril 2015 ning ametisse nimetav asutus saatis osakonnajuhataja asja distsiplinaarnõukogule 6. jaanuaril 2016.
- 105 Seega kulutas ametisse nimetav asutus abitaotluse lahendamisele ligi kaks aastat, mis on olukorras, mis puudutab peaaegu kogu osakonda, käsitatav ebamõistliku kestusena.
- 106 Seejuures ei saa parlament kaitsta end asjaoluga, et haldusuurimine hõlmas paljusid isikuid, kuna kõik need isikud töötasid samas osakonnas ja olid seega kättesaadavad (vt vastupidise olukorra kohta, mis puudutas mitmes liikmesriigis või ka ühes kolmandas riigis viibivate tunnistajate ärakuulamist, mis õigustas pikemat menetlust, 10. juuni 2016. aasta kohtuotsus *HI vs. komisjon*, F-133/15, EU:F:2016:127, punkt 115), seda enam, et nad ootasid haldusuurimise lõpule viimist. Samamoodi ei saa sellist menetluse kestust õigustada see, et ametisse nimetav asutus pidi kaitsma abitaotluses kahtluse alla seatud isiku kaitseõigusi, kuna need õigused on selgelt sätestatud nii põhiõiguste harta artiklites 41 ja 48 kui ka eelkõige personalieeskirjade artiklis 86 ja selle IX lisas.
- 107 Nagu hagejad rõhutavad, oli mõistliku aja ületamine käesoleval juhul seda kahjustavam, et see asetas nii hagejad kui osakonnajuhataja pikaks ajaks ebarahuldavasse olukorda. Personalieeskirjade artikkel 24 nõuab aga ametisse nimetavalt asutuselt, et ta tegutseks haldusuurimise läbiviimisel võimalikult kiiresti, sest esiteks võib haldusuurimise tulemusel ametisse nimetava asutuse poolt psühholoogilise ahistamise esinemise tuvastamine iseenesest kasulikult mõjuda ohvrite paranemise raviprotsessile ja

lisaks võivad nad seda kasutada liikmesriigi kohtule võimaliku hagi esitamise huvides, ning teiseks võib haldusuurimise lõpuleviimine vastupidi võimaldada ümber lükata väidetava ohvri süüdistusi, võimaldades hüvitada kahju, mis võidi sellise süüdistusega, kui süüdistus peaks osutama põhjendamatuks, tekitada isikule, keda peeti uurimise käigus väidetavaks ahistajaks (13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 59, ja 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus *CH vs. parlament*, F-132/14, EU:F:2015:115, punktid 95, 123 ja 124).

- 108 Lisaks tuleb asuda seisukohale, et ametisse nimetav asutus ei täitnud oma abistamiskohustusest (24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *HF vs. parlament*, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 47, ja 13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 98) tulenevat kohustust teavitada õigeaegselt taotlejaid nende abitaotluse alusel võetud meetmetest. Kui osakonnajuhatajat teavitati haldusuurimise algatamisest juba 19. märtsil 2014, siis hagejaid teavitati alles pea kuu aega hiljem. Samamoodi näib, et hagejaid ei teavitatud ametlikult ei osakonnajuhataja suhtes distsiplinaarmenetluse algatamise kuupäevast ega viimasele määratud karistuse liigist ja määra, kuigi see teave oleks tulnud neile anda, kuna see oli seotud abitaotluse lahendamiselega.
- 109 Samamoodi ei saanud hagejad koopiat (vajaduse korral konfidentsiaalseid andmeid mittesisaldavas versioonis) haldusuurimise lõpus koostatud aruannetest, kuigi nende edastamine oluks vajalik, pidades silmas hea halduse põhimõtet ja abistamiskohustust, mille kohaselt on nõutav, et ametisse nimetav asutusesik teavitab huvitatud isikuid nende abitaotluse lahendamise tulemusest, iseäranis sellisel juhul nagu käesolevas asjas, kus haldusuurimise lõpus koostatud aruandes ametisse nimetava asutuse poolt psühholoogilise ahistamise tuvastamine võib iseenesest kasulikult mõjuda ohvrite paranemise raviprotsessile ja seda võib lisaks kasutada liikmesriigi kohtule võimaliku hagi esitamise huvides (13. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Curto vs. parlament*, T-275/17, EU:T:2018:479, punkt 59, ja 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus *CH vs. parlament*, F-132/14, EU:F:2015:115, punktid 95, 123 ja 124).
- 110 Siiski ei saa hagejad ametisse nimetavale asutusele ette heita seda, et osakonnajuhataja suhtes ei viidud distsiplinaarmenetlust läbi piisavalt kiiresti. Seda menetlust reguleerivad nimelt erinormid ning eelkõige personalieeskirjade IX lisa iga distsiplinaarmenetluse etapi jaoks rangelt sätestatud tähtajad, mida igal juhul ei näi rikutud olevat. Käesoleval juhul nimelt algatati see menetlus 6. jaanuaril 2016 distsiplinaarnõukogusse pöördumisega, menetlus kestis veidi üle aasta kuni ametisse nimetava asutuse poolt personalieeskirjade IX lisa artiklis 22 nimetatud lõpliku otsuse vastuvõtmiseni 27. veebruaril 2017, mis ei näi kõnealuse asja keerukust arvestades olevat käsitatav ebamõistliku kestusena.
- 111 Kõigist neist kaalutlustest järeldub, et üksnes abitaotluse menetlemisel rikkus ametisse nimetav asutus nii personalieeskirjade artiklit 24 kui ka mõistliku menetlusaja põhimõtet, mis õigustab hagejate ees parlamendi lepinguvälise vastutuse tekkimist.

2. Kahju ja põhjuslik seos

- 112 Kõiki käesoleva asja asjaolusid arvestades leiab Üldkohus, et hagejatele on tekkinud tegelik mittevaraline kahju, mille põhjustas see, kuidas ametisse nimetav asutus nii personalieeskirjade artikli 24 kui ka mõistliku menetlusaja põhimõtte seisukohast vaadates nende abitaotlust lahendas, ning samuti see, kuidas ta viis abitaotluse menetlemise kontekstis läbi 2014. aasta hindamise.
- 113 Mis puudutab aga väidetavat kahju seoses osakonna ühe ametniku ametist lahkumisega, mille põhjuseks olevat tema meeleheide seoses haldusmenetluse kestusega, siis tuleb esiteks tõdeda, et see ametnik ei ole käesolevas kohtuasjas hagejaks ning teiseks, et oma lahkumisavalduses viitas ta küll abitaotluses väljatoodud põhjendustele, ent märkis seejärel, et lahkub, kuna asub tööle oma päritoluliikmesriigis, mis võimaldab tal taasühineda oma abikaasaga, kellel oli riskirasedus, mis eeldas tulevikus pidevalt tema kõrval olemist.

- 114 Mis puudutab seda, kui suurt hüvitist saavad hagejad mittevahalise kahju eest nõuda, siis vastupidi nende endi seisukohale ei saa Üldkohus mööda vaadata parlamendi poolt rõhutatud asjaolust, et see institutsioon nõustus hüvitama lisaks neile kohtukuludele, mis seonduvad eelmise Üldkohtule esitatud hagiga, mille kohta tehti 17. juuli 2017. aasta kohtumäärus DQ jt vs. parlament (T-38/17, ei avaldata, EU:T:2017:557), ja samuti ning eelkõige esiteks hagejate esindamiskulud seoses nende poolt parlamendi vastu Belgia kohtule esitatud hagi menetlusega ning teiseks kõik hagejate abitaotluse lahendamise seotud nõustamisteenuste kulud.
- 115 Mis puudutab Belgia kohtus esindamisega seotud kulusid, siis need ei olnud nimelt personalieeskirjade artiklist 24 tuleneva abistamiskohustusega hõlmatud, kuna hagejad ei hagenud mitte osakonnajuhatajat, vaid parlamenti. Abitaotlusega seotud kulude osas tuleb tähele panna, et kuna kohtueelses menetluses ei ole kohustust kasutada esindajana advokaati, siis ei saa neid kulusid põhimõtteliselt käsitada väljamõistetavate kuludena ega nõuda nende hüvitamist ka käesoleva kahju hüvitamise hagiga (vt selle kohta 10. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Nardone vs. komisjon, T-57/99, EU:T:2008:555, punktid 139 ja 140).
- 116 Võttes arvesse parlamendi poolt nende kulude suuremeelselt enda kanda võtmises väljenduvat hoolitsust, leiab Üldkohus esiteks, et arvestades kõiki asjaolusid, mille hagejad esile tõid ja mida saab käsitada ametisse nimetava asutuse õigusvastase tegevusena, millega põhjustati hagejatele mittevahaline kahju, tuleb kahju suurust õiglaselt hinnates määrata *ex æquo et bono* kõigi hagejate vahel jagamisele kuuluvaks summaks 36 000 eurot ning teiseks, et ülejäänud osas tuleb kahju hüvitamise nõue rahuldamata jätta.

C. Parlamendilt intresside ja viiviste väljamõistmise nõue

- 117 Hagejad taotleavad parlamendilt ka „vahepeal kogunenud intressi ja viivise“ väljamõistmist.
- 118 Kuna parlament ei ole selle nõude kohta eraldi seisukohta esitanud, tuleb hagejate nõue rahuldada ja otsustada, et 36 000 euro suurusele summale lisandub intress Euroopa Keskpanga (EKP) poolt põhilistele refinantseerimistingutele kehtestatud määras, mida on suurendatud 3,5 protsendipunkti võrra, ning kuivõrd täpset kuupäeva, millest alates tuleks seda intressi arvestada, ei ole märgitud, siis tuleb lähtuda selles osas kahju hüvitamise taotluse esitamise kuupäevast.

IV. Kohtukulud

- 119 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Lisaks on kodukorra artikli 134 lõikes 3 sätestatud, et kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, jäävad kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui Üldkohus ei otsusta, et konkreetse kohtuasja asjaolusid arvestades mõistetakse poolelt lisaks enda kohtukulude kandmisele välja ka osa teise poole kohtukuludest.
- 120 Praegusel juhul on osa nõudeid rahuldatud hageja, osa parlamendi kasuks. Käesoleva asja asjaolusid silmas pidades näib siiski olevat õiglane, et parlamendi kanda jääb lisaks tema enda kohtukuludele ka pool hageja kohtukuludest, pidades silmas, et nende kulude tasumisel võib parlament arvesse võtta asjaolu, et esindaja tööd, mis oli vajalik käesoleva hagi esitamiseks, lihtsustas oluliselt töö, mis oli olnud vajalik seoses abitaotluse lahendamise ja hagide esitamisega kohtuasjades F-49/14 ja T-38/17 ja millega seotud kulud on see institutsioon juba enda kanda võtnud.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

ÜLDKOHUS (esimene koda)

otsustab:

- 1. Mõista Euroopa Parlamendilt DQ ja teiste hagejate, kelle nimed on esitatud lisas, kasuks neile tekitatud mittevaralise kahju eest välja kokku 36 000 eurot, mis kuulub nende vahel jagamisele ja millele lisandub alates 13. detsembrist 2017 kuni parlamendi poolt 36 000 euro suuruse summa tasumiseni arvestatav intress Euroopa Keskpanga (EKP) poolt põhilistele refinantseerimistingutele kehtestatud määras, mida on suurendatud 3,5 protsendipunkti võrra.**
- 2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**
- 3. Jätta parlamendi kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja pool DQ ja teiste hagejate, kelle nimed on esitatud lisas, kohtukuludest.**
- 4. Jätta pool DQ ja teiste hagejate, kelle nimed on esitatud lisas, kohtukuludest nende endi kanda.**

Valančius

Nihoul

Svenningsen

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 3. oktoobril 2019 Luxembourgis.

Allkirjad